

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 92/02-29

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 9. októbra 2002 prerokoval prijatú sťažnosť H. M., bytom T., zastúpenej advokátom JUDr. M. K., T., vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantovaného čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu v Topolčanoch v konaniach vedených pod sp. zn. 5 P 184/99 a sp. zn. E 620/99 a takto

r o z h o d o l :

Konanie o sťažnosti H. M. **z a s t a v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bolo 2. mája 2002 doručené podanie H. M., bytom T. (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátom JUDr. M. K., T., v ktorom namietala porušenie základného práva domáhať sa zákonom ustanoveným spôsobom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde garantovaného čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantovaného čl. 48 ods. 2 ústavy postupom Okresného súdu v Topolčanoch (ďalej len „okresný súd“) v konaniach vedených pod sp. zn. 5 P 184/99 (o návrhu na zmenu úpravy práv

a povinností rodičov k maloletému dieťaťu) a sp. zn. E 620/99 (o návrhu na výkon rozhodnutia o výchove a opatere maloletého dieťaťa). Sťažovateľka žiadala, aby ústavný súd jej návrhu „vyhovел a svojim meritórnym rozhodnutím vyslovil: OS v Topolčianoch v konaní o zmenu úpravy práv a povinností rodičov k maloletému dieťaťu sp. zn. 5 P 184/99 a v konaní o výkon rozhodnutia o výchove a opatere maloletého dieťaťa sp. zn. E 620/99 porušil základné právo H. M., bytom v T., na prerokovanie veci nestranným súdom bez zbytočných prietáhov upravených v čl. 46 ods. 1 a v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a priznal menovanej primerané finančné zadosťučinenie“.

Podaním z 20. mája 2002 navrhovateľka doplnila svoj návrh v zmysle výzvy ústavného súdu, najmä označila obdobia, v ktorých okresný súd v napadnutých veciach nekonal, a výšku primeraného finančného zadosťučinenia určila sumou 1 000 000 Sk, pričom ju zdôvodnila stratou možnosti mať vo svojej výchove a opatere svoje dieťa, ktoré sa jej v dôsledku namietaného postupu okresného súdu (vo vyššie uvedených konaniach) postupne „čím ďalej tým viac odcudzuje, pre nemožnosť stáleho kontaktu s ním“. K sťažnosti sťažovateľka pripojila sťažnosti z rokov 2000 a 2001, ktorými namietala zbytočné prietahy v predmetných súdnych konaniach, a odpovede okresného súdu, ktoré kvalifikovali jej sťažnosti ako neopodstatnené (sp. zn. Spr 1506/00 z 5. mája 2000 a č. k. Spr 1503/01-7 z 26. februára 2001).

Ústavný súd uznesením č. k. III. ÚS 92/02-16 zo 4. júla 2002 sťažnosť sťažovateľky v časti týkajúcej sa porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantovaného čl. 48 ods. 2 ústavy prijal na ďalšie konanie.

V rámci prípravy ústneho pojednávania sa na základe žiadosti ústavného súdu vyjadril k opodstatnenosti prijatej sťažnosti (ďalej len „sťažnosť“) okresný súd, zastúpený jeho podpredsedníčkou, listom sp. zn. Spr 458/02 z 31. júla 2002, v ktorom podal chronológiu vykonaných procesných úkonov a rozhodnutí vydaných v predmetných veciach s konštatovaním, že „nebolo zistené zo strany sudcu, ktorý vec

rozhodoval, že by zavinił subjektívne priet'ahy v konaní“. Okresný súd súčasne predložil spisy sp. zn. P 184/99 a sp. zn. E 620/99.

II.

Z obsahu vyššie uvedeného vyjadrenia okresného súdu a z obsahu predložených súdnych spisov ústavný súd zistil, že konanie vo veci sp. zn. P 184/99 bolo ukončené rozsudkom okresného súdu č. k. 5 P 184/99-109 z 15. marca 2001, ktorý v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) č. k. 5 Co 219/01, 5 Co 220/01-138 z 28. júna 2001 nadobudol právoplatnosť 5. septembra 2001. Týmto rozsudkom okresný súd zmenil svoj rozsudok sp. zn. 7 C 185/97 z 18. júna 1998 v časti o úprave práv a povinností k maloletému dieťaťu tak, že zveril maloletú dcéru sťažovateľky do výchovy a opatery jej otca. Uznesením č. k. 5 P 184/99-114 z 27. marca 2001 nariadil okresný súd predbežné opatrenie, ktorým zveril maloletú do výchovy a opatery jej otca. Toto uznesenie nadobudlo právoplatnosť a vykonateľnosť v spojení s vyššie uvedeným rozsudkom krajského súdu č. k. 5 Co 219/01, 5 Co 220/01-138 z 28. júna 2001 dňom 5. septembra 2001.

Návrhom z 12. októbra 2001 sťažovateľka požiadala okresný súd o úpravu styku s maloletým dieťaťom v súvislosti s vyššie uvedeným rozsudkom. Okresný súd rozsudkom č. k. 1 P 184/99-160 z 24. januára 2002 rozhodol o úprave styku sťažovateľky s jej maloletým dieťaťom. Rozsudok nadobudol právoplatnosť 4. februára 2002.

Vec sp. zn. E 620/99, v ktorej sa sťažovateľka domáhala výkonu rozhodnutia o výchove a opatere jej maloletej dcéry (v súvislosti s rozsudkom okresného súdu sp. zn. 7 C 185/97 z 18. júna 1998), bola ukončená uznesením č. k. E 620/99-60 z 10. mája 2001, ktoré v spojení s uznesením krajského súdu č. k. 9 Co 256/01-70 z 31. augusta 2001 nadobudlo právoplatnosť 18. septembra 2001. Predmetným rozhodnutím bol návrh sťažovateľky zamietnutý.

III.

Podľa čl. 127 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd začne konanie a koná o sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy len za predpokladu, že táto spĺňa podmienky ustanovené v príslušných ustanoveniach zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

Podľa ustanovenia § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde jednou z podmienok prijatia sťažnosti fyzickej osoby na konanie pred ústavným súdom podľa čl. 127 ústavy je podanie sťažnosti v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, ktorým malo byť spôsobené namietané porušenie základného práva. Nedodržanie tejto lehoty je zákonom ustanoveným dôvodom na odmietnutie sťažnosti (§ 25 ods. 2 citovaného zákona).

Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na štátnom orgáne sa právna neistota osoby neodstráni. Až právoplatným rozhodnutím súdu sa vytvára právna istota. Pre splnenie ústavného práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy nestačí, aby štátny orgán vec prerokoval. Ústavné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov sa splní až právoplatným rozhodnutím štátneho orgánu, na ktorom sa osoba domáha odstránenia právnej neistoty ohľadom svojich práv (II. ÚS 26/95).

Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu ústavný súd poskytuje ochranu základnému právu na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov len vtedy, ak bola táto ochrana na ústavnom súde uplatnená v čase, keď k porušeniu namietaného práva

došlo alebo porušenie v tom čase ešte trvalo (napr. I. ÚS 34/99), t. z. že ústavný súd neposkytol navrhovateľom ochranu v tých veciach, v ktorých zistil, že súdne konania, v ktorých bolo namietané porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, boli právoplatne skončené ešte pred podaním návrhu na začatie konania (napr. III. ÚS 32/00).

Ústavný súd z vyššie uvádzaného vyjadrenia okresného súdu a z obsahu predložených súdnych spisov (sp. zn. P 184/99 a sp. zn. E 620/99) dodatočne zistil, že predmetné konania sú už právoplatne skončené, a to v termínoch vyššie uvedených.

Sťažnosť sťažovateľky z 29. apríla 2002 bola doručená ústavnému súdu 2. mája 2002, teda po uplynutí lehoty dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutí, ktorými boli ukončené sťažnosťou napadnuté konania okresného súdu (vec sp. zn. P 184/99 bola právoplatne skončená 5. septembra 2001, vec sp. zn. E 620/99 bola právoplatne skončená 18. septembra 2001).

Podľa ustanovenia § 31a zákona o ústavnom súde „ak tento zákon neustanovuje inak a povaha veci to nevyklučuje, použijú sa na konanie pred ústavným súdom primerane ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku“.

Podľa ustanovenia § 103 Občianskeho súdneho poriadku „kedykoľvek za konania prihliada súd na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať vo veci (podmienky konania)“.

Podľa ustanovenia § 104 ods. 1 prvej vety Občianskeho súdneho poriadku „ak ide o taký nedostatok podmienky konania, ktorý nemožno odstrániť, súd konanie zastaví“.

V prejednávanom prípade namietala sťažovateľka porušenie svojho práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy.

Zisťovanie procesných podmienok konania pred ústavným súdom upravuje zákon o ústavnom súde inštitútom predbežného prerokovania (§ 25). Ustanovenie

§ 31a citovaného zákona o primeranom použití ustanovení Občianskeho súdneho poriadku v konaní pred ústavným súdom nevyklučuje možnosť postupu ústavného súdu podľa § 103 Občianskeho súdneho poriadku, t. z. prihliadnuť kedykoľvek počas konania o sťažnosti na to, či sú splnené podmienky konania ustanovené zákonom o ústavnom súde. Ak ústavný súd po predbežnom prerokovaní sťažnosti dodatočne zistí nesplnenie neodstrániteľnej podmienky konania pred ústavným súdom, konanie o sťažnosti zastaví podľa ustanovenia § 104 ods. 1 prvej vety Občianskeho súdneho poriadku.

Vzhľadom na účel predmetného základného práva (odstránenie stavu právnej neistoty), doterajšiu vyššie citovanú judikatúru ústavného súdu (neposkytnutie ústavnej ochrany už právoplatne skončeným veciam), ako aj z dôvodu nesplnenia zákonom ustanovenej podmienky (§ 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde) na začatie konania pred ústavným súdom ústavný súd postupom ustanoveným § 103 Občianskeho súdneho poriadku konanie o sťažnosti sťažovateľky podľa ustanovenia § 104 ods. 1 prvej vety Občianskeho súdneho poriadku v spojení s ustanovením § 31a zákona o ústavnom súde zastavil.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. októbra 2002